

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
Akersgata 44
0032 Oslo

Trondheim, 17. februar 2009

RAPPORT –

Om situasjonen for kulturskolene i 2009 ut fra budsjettbehandlingen i kommunene

Norsk kulturskoleråd har gjennomført en spørreundersøkelse blant lederne av kulturskolene i sine medlemskommuner om situasjonen etter budsjettbehandlingen for 2009. Rapporten som er utarbeidet på dette grunnlag, er vedlagt.

Rapportens hovedkonklusjoner er:

- Forskjellen mellom kulturskoletilbudet i kommunene er økende. Mange kulturskoler gir fortsatt et godt tilbud, men andre opplever dramatiske budsjettkutt og økte satser på skolepengene.
- I en del kommuner opplever en nå betydelige økninger i satsene for skolepenger. Antall kommuner med kr 3.000 eller mer som høyeste sats for en elevplass pr. år forventes å bli mer enn doblet fra 2008 til 2010. (127 % økning i perioden.)
- Høyeste sats for skolepengene i 2008 er kr 3.520 i Lørenskog kulturskole. (Asker har kr 6.000 basert på foreldrenes skattebare inntekt. Endres imidlertid til ordinær ordning fra 2009.)
- Høyeste sats fra 1.10.2009 vil være Bærum musikk- og kulturskole med kr 4.000 pr elevplass pr år.
- Antatt høyeste sats skolepenger fra 1.1.2010 vil være Strand kulturskole i Rogaland med kr 5.760 (ut fra vedtatt langtidsbudsjett)
- En rekke kulturskoler har avskaffet søskenmoderasjon og friplassordning de senere år.
- Mye tyder på at en får en "smitteeffekt" i regioner der en eller flere kulturskoler får en vesentlig økning i skolepengene, slik en ser det i oversikten for østlandskommunene.

Sentralstyret i Norsk kulturskoleråd har i møte den 13. februar drøftet denne rapporten, og mener det er grunn til bekymring for utviklingen for kulturskolene i stadig flere kommuner.

Kulturskolerådet mener at rapportens konklusjoner tilsier at det bør nedsettes et regjeringsoppnevnt utvalg som utreder behovet for makspris og forskrifter for kulturskolevirkosomheten i tilknytning til lovparagraf 13.6 i Opplæringsloven.

Aase Sætran /s
styreleder

Harry Rishaug
Seniorrådgiver

Rapport om situasjonen for
KULTURSKOLENE i 2009
- ut fra budsjettbehandlingen i kommunene

Harry Rishaug
13. januar 2009

Budsjettundersøkelsen 2009.

Hovedkonklusjonene fra undersøkelsen

- ☑ *Forskjellen mellom kulturskoletilbudet i kommunene er økende. Mange kulturskoler gir fortsatt et godt tilbud, men andre opplever dramatiske budsjettkutt og økte satser på skolepengene.*
- ☑ *I en del kommuner opplever en nå betydelige økninger i satsene for skolepenger. Antall kommuner med kr 3.000 eller mer som høyeste sats for en elevplass pr. år forventes å bli mer enn doblet fra 2008 til 2010. (127 % økning i perioden.)*
- ☑ *Høyeste sats for skolepengene i 2008 er kr 3.520 i Lørenskog kulturskole. (Asker har kr 6.000 basert på foreldrenes skattbare inntekt. Endres imidlertid til ordinær ordning fra 2009.)*
- ☑ *Høyeste sats fra 1.10.2009 vil være Bærum musikk- og kulturskole med kr 4.000 pr elevplass pr år.*
- ☑ *Antatt høyeste sats skolepenger fra 1.1.2010 vil være Strand kulturskole i Rogaland med kr 5.760 (ut fra vedtatt langtidsbudsjett)*
- ☑ *En rekke kulturskoler har avskaffet søskenmoderasjon og friplassordning de senere år.*
- ☑ *Mye tyder på at en får "smitteeffekt" i regioner der en eller flere kulturskoler får en vesentlig økning i skolepengene, slik en ser det i oversikten for østlandskommunene.*

Generelt om gjennomføringen

Den eneste praktisk mulige måte å gjennomføre en slik undersøkelse på er gjennom et spesialtilpasset program som automatisk lager rapporter ut fra de svar som gis inn.

Denne undersøkelsen ble gjort ved bruk av programmet Questbox med en link til skjemaet som lå på leverandørens server. Kontakten med kulturskolene var via vårt mailsystem på intranettet (Kulturskoleguiden) med de adresser som er innrapportert dit. Frist ble satt til tirsdag 3. januar kl 16:00, og kommentarene nedenfor er gitt ut fra en rask første gjennomgang og vurdering av den rapport som da ble skrevet ut. I alt 284 svar ble inngitt av 373 registrerte kulturskoler (inkl. interkommunale skoler). Dette gav en svarprosent på 76 %, som ble resultatet etter to purringer gjennom konsulentene og fylkeslederne. Manglende svar fra kommuner kan ha mange årsaker, bl.a. feil mailadresser, sykdom i ledelsen osv. Fylkesavdelingene bør foreta en analyse av årsaksforholdene for å kunne kvalitetsforbedre denne type undersøkelser.

Fra en kulturskole foreligger ved en feil to svar. Det er i innrapporteringen flere åpenbare skrivefeil som gjør at de konkrete svarene fra enkelte skoler mangler. Dette utgjør ingen vesentlig feilkilde for totalvurderingen av materialet.

Behandlingen av materialet

Hovedrapporten går til sentralstyret i Norsk kulturskoleråd som vurderer denne og formen på oversendelse til Kunnskapsdepartement, (evt. Kommunaldepartement) og andre aktuelle mottakere. Rapporten går også til fylkesavdelingene som i tillegg vil få en utskrift av rapporten for sitt fylke til intern vurdering og evt. tilbakemelding til sentralledet i organisasjonen.

Spørsmål 1 og 2 Kulturskolenes navn og fylke

Nedenfor en oppstilling som viser svarprosenten i hvert fylke.

	Svar pr 3. jan.	Antall medlems- kulturskoler	Svar- prosent
Vest-Agder	13	13	100 %
Sør-Trøndelag	22	22	100 %
Rogaland	22	23	96 %
Aust-Agder	9	10	90 %
Telemark	13	15	87 %
Vestfold	11	13	85 %
Buskerud	14	17	82 %
Nordland	26	33	79 %
Oppland	17	22	77 %
Oslo og Akershus	17	22	77 %
Møre og Romsdal	24	33	73 %
Hedmark	14	20	70 %
Finnmark	11	16	69 %
Nord-Trøndelag	15	22	68 %
Østfold	9	14	64 %
Troms	16	26	62 %
Hordaland	18	31	58 %
Sogn og Fjordane	12	21	57 %
T O T A L T	283	373	76 %

Spørsmål 3, 4 og 5 Hvem har svart og ut fra hvilket grunnlag?

Spørsmål 3 er navn på den som har svart, og ikke gjengitt her. Som det framgår av svarene på spørsmål 4 og 5 nedenfor er de fleste svar gitt av rektor / faglig leder og ut fra ferdigbehandlet budsjett i de fleste kommunene. Hele 21 kommuner har imidlertid ikke avsluttet budsjettbehandlingen.

Spørsmål 4 av 22

Din stilling:

Nr	Svaralternativer	Antall svar	Prosent
1	Rektor / faglig leder	250 stk	85.0%
2	Inspektør eller annen i administrasjonen	9 stk	3.1%
3	Enhetsleder (der det ikke er rektor)	29 stk	9.9%
4	Andre	6 stk	2.0%

Spørsmål 5 av 22

Budsjett 2009: Er ditt svar gitt ut fra

Nr	Svaralternativer	Antall svar	Prosent
1	Ferdigbehandlet budsjett i kommunen	262 stk	92.6%
2	Rådmannens forslag (ikke endelig)	21 stk	7.4%

Spørsmål 6 Vurdering av budsjettsituasjonen for kommunen

De fleste rapporterer akseptabel/god/svært god budsjettsituasjon for kommunen. 77 kommuner anses å ha en dårlig økonomi, 31 svært dårlig.

Spørsmål 6 av 22

🔍 Din kommunes budsjettsituasjon i 2009.

Nr	Svaralternativer	Antall svar	Prosent
1	Svært god	5 stk	1.8%
2	God	47 stk	16.7%
3	Akseptabel	122 stk	43.3%
4	Dårlig	77 stk	27.3%
5	Svært dårlig	31 stk	11.0%

Spørsmål 7 Kulturskolenes budsjett

Nær 75 % av kulturskolene rapporterer om akseptabelt/god/svært godt budsjett.

Det rapporteres om dårlig budsjett fra 56 skoler, og svært dårlig fra 16. Sammenholder en vurderingene av kulturskolebudsjettene med kommunenes generelle økonomiske situasjon, viser det seg at kulturskolene synes å bli noe skjermet.

Spørsmål 7 av 22

🔍 Hvordan vil du karakterisere budsjettsituasjonen for din kulturskole i 2009?

Nr	Svaralternativer	Antall svar	Prosent
1	Svært god	8 stk	2.8%
2	God	63 stk	22.3%
3	Akseptabel	140 stk	49.5%
4	Dårlig	56 stk	19.8%
5	Svært dårlig	16 stk	5.7%

Spørsmål 8 og 9 Budsjettutviklingen de senere år

Spørsmål 8 av 22

👤 Din kulturskoles budsjett for 2009 sammenlignet med 2008?

Nr	Svaralternativer	Antall svar	Prosent
1	Svært godt	8 stk	2.8%
2	Godt	79 stk	28.0%
3	Akseptabelt	135 stk	47.9%
4	Dårlig	48 stk	17.0%
5	Svært dårlig	12 stk	4.3%

Spørsmål 9 av 22

👤 Din kulturskoles budsjett for 2009 i forhold til noen år tilbake.

Nr	Svaralternativer	Antall svar	Prosent
1	Svært godt	17 stk	6.1%
2	Godt	77 stk	27.5%
3	Akseptabelt	103 stk	36.8%
4	Dårlig	63 stk	22.5%
5	Svært dårlig	20 stk	7.1%

I 60 svar karakteriseres budsjett 2009 som dårlig/svært dårlig sammenlignet med 2008, mens tilsvarende vurdering gis fra hele 83 når en sammenligner med noen år tilbake. Dette viser at mange opplever en vesentlig forverring av kulturskolens budsjett de senere år.

Spørsmål 10 – 13 og 21 Skolepengene

Svarene på spørsmål om konkrete beløp for skolepenger pr 1. oktober 2008, 1. januar og 1. oktober 2009, og 1. januar 2010 (antatt nivå) er oppsummert i oppstillingen på neste side

Ca ¾ av kulturskolene har søskenmoderasjon, men 41 kommuner har avvirket denne ordningen. Under 20 % har friplassordning, og 27 kommuner (9,5 %) har avvirket tidligere ordning.

Spørsmål 12 av 22

❓ Er skolepenger for høst 2009 endelig avklart i budsjettet?

Nr	Svaralternativer	Antall svar	Prosent
1	Ja	226 stk	79.6%
2	Nei	18 stk	6.3%
3	Kan bli justert	40 stk	14.1%

Spørsmål 15 av 22

❓ Har din kulturskole søskenmoderasjon (plassmoderasjon) ?

Nr	Svaralternativer	Antall svar	Prosent
1	Har hatt tidligere	41 stk	14.3%
2	Har slik ordning	210 stk	73.4%
3	Har aldri hatt slik ordning	35 stk	12.2%

Spørsmål 16 av 22

❓ Har din kulturskole friplassordning ?

Nr	Svaralternativer	Antall svar	Prosent
1	Har hatt tidligere, men ikke nå	27 stk	9.5%
2	Har friplassordning	56 stk	19.8%
3	Har aldri hatt	200 stk	70.7%

Nærmere analyse av skolepengene

Tabellen på neste side viser en oversikt over utviklingen i skolepenger fra 1.10.2008 til (antatt) nivå 2010 for de 33 kommuner som i 2010 regner med å ha et nivå på kr 3.000 eller høyere. Dessuten viser oversikten hvilke av disse skolene som har og har hatt søskenmoderasjon og friplassordninger.

Pr dato:	Antall kulturskoler	Økning i % fra 2008
1. oktober 2008:	15	
1. januar 2009:	22	47 %
1. oktober 2009 *):	26	73 %
1. januar 2010 (anslag)	34	127 %

*) ca 80 % endelig avklart.

SKOLEPENGER 2008 - 2009 - 2010 i relasjon til moderasjons og friplassordninger

KOMMUNE	FYLKE	okt.08	jan.09	okt.09	jan.10	søskenmoderasjon	Friplass
Strand kulturskole	Rogaland	2560	3840	3840	5760	Har aldri hatt slik ordning	Har aldri hatt
Musikk- og kulturskolen i Bærum	Oslo/Akershus	3010	3010	4000	4000	Har hatt tidligere	Har aldri hatt
Asker kulturskole	Oslo/Akershus	6000	2800	3800	4000	Har hatt tidligere	Har friplassordning
Gjerdrum	Oslo/Akershus	3500	3675	3675	3800	Har hatt tidligere Har aldri hatt slik ordning	Har hatt tidligere, men ikke nå
Kontra Kulturskole i Ski	Oslo/Akershus	2950	3700	3700	3700	Har aldri hatt slik ordning	Har aldri hatt
Lørenskog musikk- og kulturskole	Oslo/Akershus	3520	3696	3696	3696	Har slik ordning	(svar ikke avgitt)
Mandal kulturskole	Vest-Agder	3000	3500	3500	3500	Har slik ordning	Har friplassordning
Austevoll kulturskule	Hordaland	3500	3500	3500	3500	Har slik ordning	Har aldri hatt
IMK skolen for Audnedal, Hægebostad og Åseral	Vest-Agder	3288	3288	3288	3500	Har slik ordning	Har friplassordning
Molde kulturskole	Møre og Romsdal	2400	2900	2900	3500	Har slik ordning	Har aldri hatt
Stjørdal kulturskole	Nord-Trøndelag	2340	3000	3000	3450	Har slik ordning	Har aldri hatt
Vestby Kulturskole	Oslo/Akershus	2940	3400	3400	3400	Har slik ordning	Har aldri hatt
Namsos kommunale kulturskole	Nord-Trøndelag	3000	3000	3000	3400	Har slik ordning	Har hatt tidligere, men ikke nå
Oppegård kulturskole	Oslo/Akershus	2400	2800	3400	3400	Har slik ordning	Har aldri hatt
Lillehammer kulturskole	Oppland	3126	3256	3256	3380	Har hatt tidligere	Har hatt tidligere, men ikke nå
Øyer Kulturskole	Oppland	2600	2700	3100	3250	Har hatt tidligere	Har aldri hatt
Moss/Rygge/Våler	Østfold	3200	3200	3200	3200	Har hatt tidligere	Har aldri hatt
Stavanger kulturskole	Rogaland	3040	3070	3070	3200	Har slik ordning	Har friplassordning
Røyken kulturskole	Buskerud	2900	3024	3024	3200	Har slik ordning	Har aldri hatt
Vestnes kulturskule	Møre og Romsdal	3000	3000	3000	3200	Har slik ordning	Har aldri hatt
Førde kulturskule	Sogn og Fjordane	2800	3000	3000	3200	Har slik ordning	Har aldri hatt
Enebakk kommunale kulturskole	Oslo/Akershus	2600	2600	3200	3200	Har slik ordning Har aldri hatt slik ordning	Har friplassordning
Oslo musikk- og kulturskole	Oslo/Akershus	2871	2995	2995	3150	Har aldri hatt slik ordning	Har aldri hatt
Sørreisa Kulturskole	Troms	2700	2975	2975	3100	Har hatt tidligere	Har aldri hatt
Fron kulturskole	Oppland	2750	2890	2890	3034	Har slik ordning Har aldri hatt slik ordning	Har aldri hatt
Nittedal Kulturskole	Oslo/Akershus	3000	3000	3000	3000	Har aldri hatt slik ordning	Har aldri hatt
Voss kulturskule	Hordaland		3000	3000	3000	Har hatt tidligere	Har aldri hatt
Kulturskolen i Eid	Sogn og Fjordane	2300	3000	3000	3000	Har hatt tidligere	Har aldri hatt
Lyngdal kulturskole	Vest-Agder	3000	3000	3000	3000	Har slik ordning	Har aldri hatt
Nordkapp kulturskole	Finnmark	3000	3000	3000	3000	Har slik ordning	Har friplassordning
Arendal kulturskole	Aust-Agder	2500	2800	2800	3000	Har slik ordning	Har aldri hatt
Vestre Slidre kulturskule	Oppland	2000	2000	2000	3000	Har slik ordning	Har aldri hatt
Vik kulturskule	Sogn og Fjordane	1974	1974	2400	3000	Har slik ordning	Har aldri hatt
Tysfjord kulturskole	Nordland	1720	1720	3000	3000	Har slik ordning	Har aldri hatt

Tall i **rødt** er ikke innrapportert fra skolene, men satt inn som sannsynlige ut fra behovet for sammenligning.

2008

Høyeste sats pr 1. oktober 2008 er kr 6.000 i Asker. Dette er en spesiell ordning (nå avvirket) der satsen varierer ut fra familiens samlede skattbare inntekt. Ordinær høyeste sats var på kr 3.520 (Lørenskog kulturskole)

2009

Høyeste sats pr 1. januar er kr 3.840, (Strand kulturskole, Rogaland)

Høyeste vedtatte sats pr 1. oktober er kr 4.000, (Bærum musikk- og kulturskole, vedtatt budsjett)

2010

Forventet høyeste sats pr 1. januar 2010 (ut fra langtidsbudsjett) er kr 5.760. (Strand kulturskole, Rogaland)

Spørsmål 14 Andre konsekvenser av budsjettbehandlingen for 2009

I det store og hele rapporteres det om status quo og noe forbedring for kulturskolene i de fleste kommunene. Et stort mindretall viser imidlertid til færre elevplasser (30 skoler), reduserte lærerstillinger (42) og reduksjon i drift/lokaler (50).

Spørsmål 14 av 22

Har budsjett 2009 andre konsekvenser for din kulturskole?

Nr	Svaralternativer	Antall svar	Prosent
1	Ingen endring fra i fjor	150 stk	40.1%
2	Flere elevplasser	43 stk	11.5%
3	Færre elevplasser	35 stk	9.4%
4	Flere, evt økte lærerstillinger	30 stk	8.0%
5	Reduserte lærerstillinger	42 stk	11.2%
6	Økning drift /lokaler osv	24 stk	6.4%
7	Reduksjon drift / lokaler osv.	50 stk	13.4%

Vurdering av situasjonen for kulturskolene i 2010

Omlag 70 % av svarene tilsier ingen endring eller en forbedring (14,9 %) i kommuneøkonomien i 2010. I 75 kommuner forventes dårligere økonomi, og i 12 kommuner mye dårligere. Et mindre antall kommuner har vedtatt langtidsbudsjett med angitt beløp for kulturskolens skolepenger.

I 64 kommuner forventes det dårligere eller mye dårligere budsjett for kulturskolen i 2010.

I de fleste kommunen regner en med skolepenger på samme nivå, eller prisjustert i forhold til 2009. For 35 kulturskoler forventes det en økning noe ut over eller langt ut over prisjustering.

Spørsmål 17 av 22

Hva vet eller forventer du om kommunens budsjett for 2010?

Nr	Svaralternativer	Antall svar	Prosent
1	Ingen endring	152 stk	54.1%
2	Blir bedre	42 stk	14.9%
3	Blir noe dårligere	75 stk	26.7%
4	Blir mye dårligere	12 stk	4.3%

Spørsmål 18 av 22

👤 **Foreligger langtidsbudsjett med vedtak om skolepenger for 2010?**

Nr	Svaralternativer	Antall svar	Prosent
1	Ja	16 stk	5.6%
2	Nei	206 stk	72.5%
3	Må forventes framskrevet fra årets tall	62 stk	21.8%

Spørsmål 19 av 22

👤 **Ut fra det, hva forventer du for kulturskolens budsjett i 2010?**

Nr	Svaralternativer	Antall svar	Prosent
1	Ingen endring i forhold til 2009	168 stk	59.6%
2	En forbedring i forhold til 2009	50 stk	17.7%
3	Noe forverret i forhold til 2009	58 stk	20.6%
4	Mye forverret i forhold til 2009	6 stk	2.1%

Spørsmål 20 av 22

👤 **Forventer du ut fra dette at skolepengene i 2010 i forhold til 1. okt 2009**

Nr	Svaralternativer	Antall svar	Prosent
1	vil være på samme nivå	118 stk	41.8%
2	vil bli redusert	2 stk	0.7%
3	vil bli oppjustert med prisstigning	127 stk	45.0%
4	vil få økning noe over prisstigning	29 stk	10.3%
5	vil få langt større økning enn prisstigning	6 stk	2.1%

Spørsmål 22 Supplerende kommentarer

Fra de mange tilleggs kommentarer som ble gitt til de konkrete spørsmålene i undersøkelsen er det hentet ut noen eksempler på hvor forskjellig situasjonen i kommunene fortøner seg for de lederne som har svart.

- I vår kommune skyves dårlig økonomi foran som en snøplog. hadde vi vært en privat bedrift, så hadde vi vært konkurs. Har akkurat kommet ut av Robak-lista, men kommer nok inn ved første mulighet igjen. Har 12 mill for lite i 2009, 8 mill i underskudd kan det se ut som i 2008. Når kommer smellet??*
- Til tross for at vår kommune er en lavinntekts kommune ønsker de å satse på kulturskolen. Og i 4 år fremover er det lagt opp til en økning av vår budsjetttramme. Dette gjelder begge politiske fløyer!*
- Kulturskolen har fått ein dramatisk auke i elevavgifta frå 2300,- i 2008 til 3000,- i 2009. Dette har ført til ein stor auke i oppseiing av elevplassar. Argumentet om at det vert for dyrt går igjen hjå fleire føresette. Vi er uroa over utviklinga, og er redde for at dette får ein uønska sosial slagside.*
- Kultur er et satsingsområde i vår kommune.*
- Det er helt uholdbart at det er så store forskjeller i tilbud og skolepenger i kulturskolene. Hvis ikke det kommer på plass forskrifter og maxpriser så vil kulturskolens rolle som en skole for alle og ikke kun de ressurssterke bli truet.*
- La oss få øremerkede tilskudd tilbake*
- Kommunestyret vedtok i fjor at kulturskolen skulle redusere sin virksomhet med kr. 1.000.000 fra og med 01.01.09. Dette er 24 % av netto driftsbudsjett og gjør at vi måtte sette 217 elever på venteliste. Kulturskolen har siden 1984 alltid hatt åpent opptak. Så dette ble svært så skuffende for både skole, elever og lærere samt det frivillige kulturlivet i kommunen.*
- Synes Kulturskolen har klart seg relativt bra i en tøff kommuneøkonomi*
- Grunnet en vanskelig økonomisk situasjon (terra) ser de fire neste år ganske dystre ut. Vi har allerede kuttet 20 % på lærersiden, innskrenket tilbudet vårt slik at vi nå bare har musikk og billedkunst, videre er det sterke signaler om å kutte administrasjonsressursen f.o.m 01.08.09*
- Kulturskolens lønnsbudsjett har blitt justert i takt med lønnsøkninger slik at vi unngår stillingsreduksjon, men med krav om høyere inntjening. (Økte skolepenger). Dessuten: Driftsbudsjettet har vært uforandret siden 1999, noe som medfører at det etter hvert er blitt nesten umulig å få endene til å møtes.*
- Kulturskolen har gjennomgått kutt i 8 år. Dette uavhengig av kommuneøkonomien.*